

Viite: Lausuntopyyntö: Ensisijaisesti sähköisesti tarjottavien palvelujen tiekartta -työryhmän lainmuutostarpeita koskevasta työryhmäraportista

Asia: VM/2245/00.01.00.01/2016

Lausunnonantajan lausunto:

Olemme tutustuneet työryhmän raporttiin. Työryhmän toimeksiantoa voidaan pitää tarpeellisena ja erittäin ajankohtaisena. Selvitys on tehty perusteellisesti ja aihetta on tarkasteltu kattavasti.

Aihe on ajankohtainen myös ympäristöhallinnon kannalta siinä suhteessa, että YM ja OM ovat yhteistyössä käynnistämässä ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamista koskevan hankkeen, jossa lakien lupamenettelyitä ja niihin liittyviä säännöksiä muutetaan huomioimaan sähköisen lupamenettelyn vaatimuksia.

Asiointia koskeva sääntely on tällä hetkellä hajanaista. Ei ole tarkoituksenmukaista, että toimivia sähköisen asioinnin toimintatapoja kehitetään erityislainsäädäntö edellä. Sähköisen asioinnin edistäminen edellyttäisi pikemminkin sitä koskevan yleislainsäädännön selkeyttämistä ja erityislainsäädännön karsimista.

Työryhmän näkemystä siitä, että asiointia koskevaa yleislainsäädäntöä on uudistettava sähköisen asioinnin edistämiseksi ja käyttöönoton laajentamiseksi, voidaan pitää kannatettavana. Asiointia koskevat yleislait tulisi uudistaa vastaamaan sähköisen asioinnin toimintaympäristöä ja sähköisen asioinnin menettelytapoja yhtenäistää. Lainsäädännön yhtenäisyydellä ja selkeydellä on suuri merkitys toimivan sähköisen asioinnin toteuttamisessa.

Voidaan yhtyä näkemykseen, että sähköinen asiointimuoto pitäisi säätää ensisijaiseksi asiointimuodoksi viranomaisessa. Toisaalta on kuitenkin tärkeää huomioida asiointipalvelujen järjestämisessä hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvat hallinnon oikeusperiaatteet, kuten palveluperiaate, palvelun asianmukaisuusvaatimus sekä suhteellisuusperiaate. Hallinnossa asioivan ja viranomaisen kannalta on keskeistä, että asiointi tapahtuisi mahdollisimman joutuisasti sujuvasti ja tehokkaasti, niin että hallinnossa asioivat saisivat asianmukaisesti hallinnon palveluita. Ei kuitenkaan voida olettaa, että kaikilla hallinnossa asioivilla olisi mahdollisuudet ja valmiudet käyttää pelkästään sähköistä asiointikanavaa. Vaikka sähköinen asiointi olisikin ensisijaista, tulee kirjalliseen menettelyyn liittyvä asiointimuoto kuitenkin varmistaa yksilön etujen ja oikeuksien turvaamiseksi (PL 6 §: yhdenvertaisuus lain edessä).

Raportissa on asianmukaisesti tuotu esille se, että oikeushenkilöille asetettavia veloitteita annettaessa on otettava huomioon oikeushenkilöiden tosiasiallinen luonne. Osa oikeushenkilöistä rinnastuu toimintaedellytystensä osalta luonnollisiin henkilöihin (ympäristöasioissa esim. pienen eläinsuojan toiminnanharjoittaja).

Sähköisten palveluiden kehittämisessä on syytä huomioida myös kielivaatimukset, joita raportissa ei ole käsitelty. (PL 6.2 §: Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan kielen perusteella. PL 17.2 §: Jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla.)

Ympäristöministeriöllä ja sen alaishallinnolla ARalla ja Sykellä ei ole muuta lausuttavaa liittyen työryhmän raporttiin.

Jukka Litmanen
tietohallintojohtaja